

Powszechny
dziennik praw państwa i rządu
 dla
cesarstwa austriackiego.

Część LXIV.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckim: 29. Maja 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowym:
 10. Czerwca 1850.

211.

**Rozporządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa z dnia
 26. Maja 1850.**

**względem prowizorycznego ustanowienia władz górniczych w krajach koronnych
 Austrii powyżej i poniżej Ensu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Istrii i Tryestu,
 Vorarlbergu i Solnogradu.**

Ponieważ w krajach koronnych, w których w skutek nowego urzędzenia sądów, przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzonego, tudzież odnoszącego się do onego rozporządzenia ministra sprawiedliwości z dnia 6. Kwietnia t. r. *) uorganizowane sądy cesarskie z dniem 1. Lipca t. r. działalność swą rozpoczynają, owa dotychczasowych c. k. sądów górniczych i substytucyi górniczych jednocześnie ustaje, przeto zachodzi potrzeba, by dla sprawowania — połączonych dotąd z sądami górniczymi i substytucyami — górniczo-lennych urzędowych, górniczo-dyscyplinarnych i górniczo-nadzorowych interesów, własne prowizoryczne władze górnicze ustanowione były, aż na podstawie nowej ustawy górniczej ostateczna ich organizacya nastąpić może.

Dla krajów koronnych Czech, Morawii i Szląska te prowizoryczne górnicze władze, w skutek tutejszego rozporządzenia z dnia 14. Marca t. r. **), już są ustanowione i znajdują się już w urzędowym działaniu. Pozostaje przeto tylko, zaprowadzić potrzebne tu rozporządzenia dla krajów koronnych Austrii powyżej i poniżej Ensu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Istrii i Tryestu, Tyrolu i Vorarlbergu, i dla Solnogradu, ku czemu rozporządza się co następuje:

§. 1.

Z wstąpieniem działalności połączonych z sądami krajowemi — górniczo-sądowych senatów ustają w wyż namienionych krajach koronnych dotychczasowe c. k. sądy górnicze i górniczo-sądowe substytucye, a na ich miejsce wstępują do sprawowania górniczo-lennych urzędowych, górniczo-policyjnych i górniczo-dyscyplinarnych interesów prowizoryczne kapitaństwa górnicze z eksponowanemi komisarstwami górniczymi.

*) Ob. go w części XLI. dz. pr. p. z r. 1850. pod Nr. 138.

***) Ob. go w części XXXV. dz. pr. p. z r. 1850. pod Nr. 123.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

EXIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 29. Mai 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 10. Juni 1850.

211.

**Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen
vom 26. Mai 1850,**

über die provisorische Bestellung der Bergbehörden in den Kronländern Oesterreich ob und unter der Enns, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Istrien und Triest, Tirol, Vorarlberg und Salzburg.

Da in den Kronländern, in welchen zu Folge der Allerhöchst genehmigten neuen Gerichtsverfassung und der hierauf Bezug nehmenden Verordnung des Ministers der Justiz vom 6. April d. J. *)), die organisirten landesfürstlichen Gerichte mit 1. Juli d. J. ihre Wirksamkeit eröffnen, jene der bisherigen k. k. Berggerichte und Berggerichts-Substitutionen gleichzeitig erlischt, so tritt die Nothwendigkeit ein, für die Besorgung der — bis nun mit den Berggerichten und Substitutionen vereinigten, — berglehensämtlichen, Bergdisciplinar- und Bergoberaufsichtsgeschäfte, eigene provisorische Bergbehörden aufzustellen, bis deren definitive Organisation auf Grundlage des neuen Berggesetzes erfolgen kann.

Für die Kronländer Böhmen, Mähren und Schlesien sind diese provisorischen Bergbehörden, in Folge hierortiger Verordnung vom 14. März d. J. **) , bereits bestellt, und schon in ämtlicher Thätigkeit. Es erübriget daher nur, auch für die Kronländer Oesterreich ob und unter der Enns, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Istrien und Triest, Tirol und Vorarlberg, dann Salzburg die diessfalls erforderlichen Verfügungen zu treffen, worüber Folgendes verordnet wird:

§. 1.

Mit dem Eintritte der Wirksamkeit der — mit den Landesgerichten vereinigten — berggerichtlichen Senate hören die bisherigen k. k. Berggerichte und Berggerichts-Substitutionen in den obenerwähnten Kronländern zu bestehen auf, und es treten provisorische Berghauptmannschaften mit exponirten Berg-Commissariaten, zur Besorgung der berglehensämtlichen, bergpolizeilichen und Bergdisciplinar-Geschäfte, an ihre Stelle.

*) S. dieselbe im XLI. Stücke des R. G. B. v. J. 1850 unter Nr. 138.

**) S. dieselbe im XXXV. Stücke des R. G. B. v. J. 1850 unter Nr. 123.

§. 2.

Górnice komisarstwa stoją naprzeciw nadwładnych im kapitaństw górniczych w tym samym stosunku służbowym, jaki dotychczas między górniczo-sądowymi substytucjami i górnicezmi sądami istniał, a wszystkie w tym względzie wydane przepisy w zupełnej utrzymują się mocy, o ile takowe wyłącznie odnoszą się do górniczo-lennych urzędowych, górniczo-policyjnych i górniczo-dyscyplinarnych interesów.

§. 3.

Prowizoryczne kapitaństwa górnicze podlegają bezpośrednio ministerstwu kultury krajowej i górnictwa, wszelakoż zachowuje się namiestnikowi każdego kraju koronnego ów wpływ na władze górnicze jaki tenże jako najwyższy organ rządowy kraju koronnego w publicznym interesie wykonywać za potrzebne uznaje.

§. 4.

Związek, w którym kapitaństwa górnicze z sądami krajowymi i połączonymi z niemi senatami górniczo-sądowymi stać będą miały, w rozporządzeniu z dnia 24. Lutego 1850. (dz. pr. p. część XXVI. z r. 1850., L. 73.), wyrzeczono, jakie minister sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem kultury krajowej i górniczej wydał. Oprócz tego władze górnicze przeciw instancyjom sądowym każdego czasu chętnie ukazywać się winny, ile razy przez nich będą wezwane o wyjaśnienia lub też do przedsięwzięcia czynności urzędowych.

§. 5.

Co się tycze zarządu sprawami górniczo-lennymi urzędowymi, górniczo-policyjnemi i górniczo-dyscyplinarnemi, to kapitaństwa górnicze i komisarstwa górnicze — aż do wyjścia nowej ustawy górniczej — do tych porządków górniczych i hamerniczych, instrukcyi manipulacyjnych, normaliów i szczególnych przepisów przywiązane są, jakie dla krajów koronnych albo dla pojedynczych ich dystryktów górniczych, na które rozciąga się urzędowy działania zakres władz górniczych, jeszcze prawnie istnieją, albo wydane będą.

§. 6.

Wszelkie strony, które z powodu odmówionej lub prawu przeciwnej czynności urzędowej władz górniczych ukrzywdzonymi się uznają, wolno jest, upraszać o zarządzenie, a to przeciw górniczym komisarstwom u kapitaństw górniczych, przeciw tymże ostatnim bezpośrednio u ministerstwa kultury krajowej i górnictwa.

Takowe odwoływania się jednak przywiązane są do terminów — wedle terażniejszych ustaw — dla rekursów przeciw tak zwanym górniczo-kameralnym wyrokom przepisanych.

§. 7.

Dla krajów koronnych Austrii powyżej i poniżej Ensu zamiast dotychczasowego sądu górniczego w mieście Steyr prowizoryczne kapitaństwo górnicze ustanowione, i onemuż eksponowane górnicze komisarstwo z siedziskiem w Wiener-Neustadzie podporządkowane będzie.

Prowizoryczne górnicze kapitaństwo w m. Steyr bezpośrednio swe interesów sprawowanie nad całym krajem koronnym Austrii powyżej Ensu i w okręgu kapitaństw powiatowych Scheibbs, Waidhofen nad rz. Ybbs, Amstetten, Krems, Zwettl, Waidhofen nad rz. Thaya i Horn w kraju koronnym Austrii poniżej Ensu, prowizoryczne komisarstwo górnicze w Wiener-Neustadzie bezpośrednio in-

§. 2.

Die Berg-Commissariate stehen gegen die ihnen vorgesetzten Berghauptmannschaften in demselben dienstlichen Verhältnisse, wie diess bis nun zwischen den Berggerichts-Substitutionen und Berggerichten bestand, und es werden alle diessfalls erflossenen Vorschriften in voller Kraft aufrecht erhalten, in soferne sich dieselben ausschliesslich auf berglehensämtliche, bergpolizeiliche und Bergdisciplinar-Geschäfte beziehen.

§. 3.

Die provisorischen Berghauptmannschaften unterstehen unmittelbar dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen, jedoch bleibt dem Statthalter eines jeden Kronlandes jener Einfluss auf die Bergbehörden vorbehalten, welchen derselbe als oberstes Regierungs-Organ des Kronlandes im öffentlichen Interesse auszuüben für nothwendig erachtet.

§. 4.

Der Zusammenhang, in welchem die Berghauptmannschaften mit den Landesgerichten und den mit denselben vereinigten Berggerichts-Senaten zu stehen haben werden, ist in der Verordnung vom 24. Februar 1850 (Reichsgesetzblatt XXVI. Stück, 1850, Zahl 73), ausgesprochen, welche der Justizminister einverständlich mit dem Minister für Landescultur und Bergwesen erlassen hat. Ausserdem haben sich die Bergbehörden gegen die Gerichts-Instanzen jederzeit willfährig zu bezeigen, so oft sie von denselben um Auskünfte oder zur Vornahme von Amtshandlungen ersucht werden.

§. 5.

In der Verwaltung der berglehensämtlichen, bergpolizeilichen und Bergdisciplinar-Angelegenheiten sind die Berghauptmannschaften und Bergcommissariate — bis zu dem Erscheinen eines neuen Berggesetzes — an jene Berg- und Hammerordnungen, Manipulations-Instructionen, Normalien und besonderen Vorschriften gebunden, welche für die Kronländer oder einzelne Bergdistricte derselben, über welche sich der ämtliche Wirkungskreis der Bergbehörden erstreckt, noch gesetzlich bestehen, oder erlassen werden.

§. 6.

Allen Parteien, welche sich wegen einer verweigerten oder gesetzwidrigen Amtshandlung der Bergbehörden beschwert zu seyn erachten, stehet es frei, und zwar gegen die Bergcommissariate bei den Berghauptmannschaften, gegen letztere unmittelbar bei dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen Abhilfe zu suchen.

Diese Berufungen sind jedoch an die — nach den dermaligen Gesetzen — für Recurse gegen sogenannte Berg-Cameral-Erkenntnisse vorgeschriebenen Termine gebunden.

§. 7.

Für die Kronländer Oesterreich ob und unter der Enns wird statt des bisherigen Berggerichtes in Steyr eine provisorische Berghauptmannschaft bestellt, und derselben ein exponirtes Bergcommissariat mit dem Sitze in Wiener-Neustadt untergeordnet.

Die provisorische Berghauptmannschaft in Steyr wird ihre unmittelbare Geschäftsbesorgung über das ganze Kronland Oesterreich ob der Enns und im Umkreise der Bezirkshauptmannschaften Scheibbs, Waidhofen an der Ybbs, Amstetten, Krems, Zwettel, Waidhofen an der Thaya und Horn im Kronlande Oesterreich unter der Enns, das provisorische Bergcommissariat in Wiener-Neustadt die unmittelbare Geschäftsbesor-

teresów sprawowanie w okręgu kapitaństw powiatowych Hitzing, Klosterneuburg, Bruck nad rz. Leitha, Wiener-Neustadt, Neunkirchen, Korneuburg, Grossenzersdorf, Poisdorf, Hollabrun i St. Pölten kraju koronnego Austrii poniżej Ensu wykonywać będzie miało.

§. 8.

Dla kraju koronnego Styryi sprawować ma interesa krajowej władzy górniczej zamiast dotychczasowego sądu górniczego w m. Leoben prowizoryczne kapitaństwo górnicze, które otrzyma do bezpośredniej pomocy służbowej do boku dwa komisarstwa górnicze, z których jedno w Voitsbergu, drugie w Cilli swą siedzibę mieć winno.

Bezpośrednie interesów sprawowanie w krajowo-sądowym okręgu m. Leoben zastąpi samo górnicze kapitaństwo, w krajowo-sądowym okręgu m. Grac komisarstwo górnicze w Voitsbergu, w krajowo-sądowym okręgu m. Cilli górnicze komisarstwo w Cilli.

§. 9.

Mianowanym będzie prowizorycznie przy każdym z tych obu kapitaństw górniczych w m. Steyer i Leoben:

	roczną płacą	z	a klasą dyctową.
1 kapitan górniczy	1,400 złt.r.		VII.
1 miernik górniczy	800 „		IX.
1 aktuarysz	500 „		XI.
1 kancelista	400 „		XII.
1 sługa urzędowy	300 „		—
przy każdym z trzech komisarstw górniczych Wiener-Neustadt, Voitsberg i Cilli:			
1 komisarz górniczy	900 „		IX.
1 kancelista	400 „		XII.
1 sługa urzędowy	250 „		—

Do czego każdemu wyznacza się pomieszkanie w naturze albo kwatrowe w 10 odsetkach od płacy.

§. 10.

Przy górniczem kapitaństwie w Leoben, tymczasowie pozostać ma terazniejsza urzędowa górniczych danin kasa, z swym całym ogółem osobowym, a zaś przy górniczem starostwie Steyer, prowadzeniem urzędowej górniczych danin kasy zawiadować będzie aktuarysz z kancelistą (jako kontrolą), pod nadzorem kapitana górniczego.

§. 11.

Dla krajów koronnych Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Istrii i Tryestu zostaje tymczasowie w działalności dotychczasowy sąd górniczy w Celowcu (Klagenfurcie), z oboma substytucyami w Blejbergu i Lublanie do zawiadywania interesami górniczo-lennemi urzędowemi, górniczo-policyjnemi i górniczo-dyscyplinarnemi wraz z ich terazniejszym przekazanym okręgiem i ich ogółem osobowym, tylko że sąd górniczy w Celowcu używać będzie miał tytułu: „prow. kapitaństwo górnicze“ a obie górniczo-sądowe substytucye tytułu: „prow. komisarstwa górnicze“.

gung im Umkreise der Bezirkshauptmannschaften Hietzing, Klosterneuburg, Bruck an der Leitha, Wiener-Neustadt, Neunkirchen, Korneuburg, Grossenzersdorf, Poisdorf, Hollabrunn und St. Pölten des Kronlandes Oesterreich unter der Enns auszuüben haben.

§. 8.

Für das Kronland Steiermark hat statt des bisher bestandenen Berggerichtes zu Leoben eine provisorische Berghauptmannschaft die Geschäfte der Landes-Bergbehörde zu besorgen und erhält zur unmittelbaren Dienstesaushilfe zwei Bergcommissariate an die Seite, von denen das eine Voitsberg, das andere in Cilli seinen Sitz haben soll.

Die unmittelbare Geschäftsbesorgung in dem Landesgerichtssprengel von Leoben wird die Berghauptmannschaft selbst, in dem Landesgerichtssprengel von Gratz das Bergcommissariat zu Voitsberg, in dem Landesgerichtssprengel von Cilli das Bergcommissariat in Cilli pflegen.

§. 9.

Bei jeder der beiden Berghauptmannschaften in Steyr und Leoben wird:

	mit	
	Jahres-Gehalt.	Diäten-Classe.
1 Berghauptmann	1.400 fl.	VII.
1 Markscheider	800 „	IX.
1 Actuar	500 „	XI.
1 Kanzellist	400 „	XII.
1 Amtsdienner	300 „	—
bei jedem der drei Bergcommissariate Wiener-Neustadt, Voits-		
berg und Cilli:		
1 Bergcommissär	900 „	IX.
1 Kanzellist	400 „	XII.
1 Amtsdienner	250 „	—

provisorisch ernannt, und Jedem die Natural-Wohnung oder ein Quartiergeld mit 10 Percent vom Gehalte zugewiesen.

§. 10.

Bei der Berghauptmannschaft in Leoben wird die dermalige Frohnamtskasse, mit ihrem Personalstande, einstweilen fortzubestehen haben; bei der Berghauptmannschaft Steyr aber, die Führung der Frohnamtskasse, unter Aufsicht des Berghauptmannes, der Actuar mit dem Kanzellisten (als Controle) besorgen.

§. 11.

Für die Kronländer Kärnthen, Krain, Görz, Istrien und Triest bleibt das bisherige Berggericht in Klagenfurt, mit den beiden Substitutionen in Bleiberg und Laibach zur Besorgung der berglehensämtlichen, bergpolizeilichen und Bergdisciplinargeschäfte mit ihrer dermuligen Gebietszuweisung und ihrem Personalstande, vor der Hand in Wirksamkeit, nur werden, das Berggericht in Klagenfurt den Titel: „prov. Berghauptmannschaft“, die beiden Berggerichts-Substitutionen: „prov. Bergcommissariate“ anzunehmen haben.

Dla krajów koronnych Solnogradu, Tyrolu i Vorarlbergu dotychczasowy sąd górniczy w m. Hall z tytułem prowizorycznego kapitaństwa górniczego interesami w §. 1. namienionemi zawiadywać będzie, końcem czego przydzielili mu się jeden komisarz górniczy wraz z jednym kancelistą górniczym.

Względem ustanowienia eksponowanych komisarstw górniczych w tychże krajach koronnych następnie rozporządzi się.

Thinnfeld m. p.

212.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 26. Maja 1850.

którem się postanawia, że nieupoważnione przedawanie mark (znaczków) listowych również tak ukaranym być ma, jak nieupoważniony handel papierem stęplowem.

Odnosnie do §^{tu} 22. wydanych pod d. 26. Marca 1850 *) postanowień względem taks portoryum listowego i względem użycia mark (znaczków) listowych, wedle których sfalszowanie mark listowych również tak uważane być ma jak sfalszowanie papieru stęplowego, rozporządza się, iż także i z nieuprawnionem przedawaniem mark listowych również tak, jak z nieuprawnionym handlem papierem stęplowym w miarę §. 420 ustawy o karach na przestąpienia co do dochodów niestałych postępować się winno, t. j. iż takowe karą pieniężną od 5 złt. r. do 50 złt. r. ukarane być mają.

Bruck m. p.

*) Ob. dotyczące tu rozrządzenie w części XLIX. dz. pr. państwa z r. 1850. pod Nr. 149.

§. 12.

Für die Kronländer Salzburg, Tirol und Vorarlberg wird das bisherige Berggericht in Hall in der Eigenschaft einer provisorischen Berghauptmannschaft die im §. 1 bemerkten Geschäfte besorgen, und zu diesem Ende einen Bergcommissär mit einem Bergkanzlisten zugetheilt erhalten.

Ueber die Bestellung von exponirten Bergcommissariaten in diesen Kronländern wird die Bestimmung nachfolgen.

Thunfeld m. p.

212.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 26. Mai 1850,

wodurch bestimmt wird, dass der unbefugte Verkauf von Briefmarken ebenso, wie der unbefugte Handel mit Stämpelpapier zu bestrafen sei.

Mit Beziehung auf den §. 22 der unterm 26. März 1850 *) erlassenen Bestimmungen über die Briefportotaxen und Anwendung der Briefmarken, nach welchen eine Verfälschung der Briefmarken jener des Papierstämpels gleich zu halten ist, wird angeordnet, dass auch der unbefugte Verkauf von Briefmarken ebenso, wie der unbefugte Handel mit Stämpelpapier nach §. 420 des Strafgesetzes über Gefällsübertretungen zu behandeln, d. i. mit einer Geldstrafe von 5 fl. bis 50 fl. zu ahnden ist.

Bruck m. p.

---

*) Siehe den diessfälligen Erlass im XLIX. Stücke des Reichsgesetzblattes v. J. 1850, unter Nr. 149.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
CHICAGO, ILL.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
CHICAGO, ILL.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
CHICAGO, ILL.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
CHICAGO, ILL.